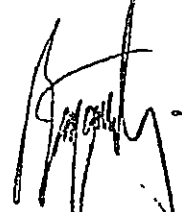

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de ciddi tartışmalara yol açan Kanal İstanbul projesi, hukuk devletinin mantığına ve ruhuna aykırı olarak, toplumsal katılımdan ve şeffaflıktan uzak bir şekilde yürütülmektedir. Sürecin bu şekilde yürütülmesi projede kamu yararının bulunmadığına delâlet etmektedir. Bunun yanı sıra doğal yaşam açısından büyük sakıncalar barındıran bu projenin, insanların hayatlarını idame ettirmek için muhtaç oldukları doğal kaynakları ciddi ölçüde tahrip edeceği bilinmektedir. Jeolojik ve çevresel riskleri arttıran Kanal İstanbul Projesi, halihazırda büyük bir deprem riskiyle karşı karşıya bulunan İstanbul’u telafisi mümkün olmayacak bir yıkımla karşı karşıya bırakabilecek potansiyeli haizdir. Halihazırda gıdaya erişimde güçlük çeken vatandaşlarımız varken Kanal İstanbul’un güzergahında yer alan verimli tarım arazilerinin imara açılması, bu projenin kamu yararından ziyade rant odaklı olduğunu gösteren delillerden birisidir. İstanbul gibi deprem riski taşıyan ve son olarak 23 Nisan 2025 Çarşamba günü 5,9 ve 6,2 büyüklüğünde depremler yaşanan bir kentte öncelik, depreme dayalı bir kentleşme stratejisinin benimsenmesidir. Daha büyük bir depremin yaşanma riskinin bulunduğu İstanbul’da iktisadi rantı gözetmekten ziyade yaşayan insanların can ve mal güvenliklerinin sağlanması, deprem riskinin azaltılması ve çevrenin korunması gerekmektedir. Hükûmetin imar alanında, Kanal İstanbul projesi başta olmak üzere, İstanbul’da bugüne değin attığı adımlar sonucu; şehrin nüfusunun azalmasına değil, artmasına neden olmuştur.

Bilimsel veriler ve uzman görüşleri Kanal İstanbul’un yapımını çevreye verebileceği zarardan, depremde meydana gelebilecek olumsuzluklara kadar birçok açıdan sakıncalı bulunmaktadır. Kanal İstanbul’un yapımının durdurulması, su kaynaklarının korunması ve yaşanabilecek daha büyük bir depreme karşı alınacak önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederim.

M. Satuk Buğra KAVUNCU
İstanbul Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kanal İstanbul Projesi, 27 Nisan 2011 tarihinde kamuoyuna duyurulmuş, projenin kapsamına giren bölge 2014 yılında rezerv alan ilan edilmiş ve 2017'de rezerv alanın sınırı belirlenmiştir. Birçok revizyonun yapıldığı Kanal İstanbul projesinin planları hakkında çok sayıda dava açılmış ve projenin yapılacağı bölgelerde fiili yapılaşmanın başladığı görülmüştür. Hukuki ve çevresel açıdan ihtiva ettiği birçok sakıncaya rağmen; 16 Aralık 2024-31 Ocak 2025 arasında 24.150 konut ve 1.121 dükkan için 28 ayrı ihale yapılmıştır. Ayrıca 13 Mart 2025 tarihinde yatırım bedeli 65 milyar 371 milyon Türk Lirası'nı aşan ve 6 farklı bölgede uygulanması planlanan bir başka projeye de ÇED'in gerekli olmadığı yönünde karar verilmiştir. Bununla beraber de göl havzası ve verimli tarım arazilerinde iş makinelerinin çalışmaya başladığı görülmüştür.

Kanal İstanbul Projesi'nin kapladığı alan yaklaşık 350 milyon metrekaredir. İstanbul'un yüzölçümünün yaklaşık olarak %6,4'üne tekabül eden bu alan Küçükçekmece Gölü'nden Sazlıdere Barajı'na uzanmakta ve kanal Karadeniz'e doğru, 30 km uzunluğundaki Boğaz'a mukayesen daha uzun bir alternatif yol oluşturmaktadır. Rezerv alanı ilan edilen bölgede Terkos Gölü ve Sazlıdere Barajı yer almaktadır. Ayrıca bu bölgede verimli tarım arazileri de bulunmaktadır. Ülkemizde vatandaşlarımızın gıdaya ulaşım sağlamada yaşadıkları sıkıntı göz önüne alındığında böylesine münbit arazilerin üzerinde yaklaşık 2 milyon kişiyi barındıracak bir imar planının hazırlanması, Kanal İstanbul'un ranta yönelik bir proje olduğuna delâlettir.

Yapılan araştırma ve tetkikler göstermektedir ki 1995-2020 arasında İstanbul tarım alanlarının %25'ini kaybetmiştir ve Kanal İstanbul'un yapılması bu oranı %40 düzeyine çıkarabilecektir. Ayrıca İstanbul'un başlıca su kaynaklarından olan Sazlıdere Barajı, Kanal İstanbul kapsamında yok olacaktır. Projenin uygulanması, barajlar kurmak için nesiller boyu zorluk çekmiş Türk Milleti'nin, sahip olduğu önemli bir su kaynağını kaybetmesine yol açacaktır. Daha da vahimi bu kayıp bir kamu otoritesi eliyle gerçekleşmiş olacaktır. Sazlıdere Barajı gibi İstanbul'un tarihi su kaynağı olan Terkos Gölü'nün tuzlanıp kullanılamaz hale gelmesi riski de su kaynakları açısından bir diğer sorundur. Üstelik Kanal İstanbul'un yapımından kaynaklı olarak Marmara Denizi'nde müsilajın kalıcı bir sorun haline gelme riski oldukça yüksektir. Ayrıca şehrin orantısız bir şekilde büyümesi, hizmetlerin aksamasına neden olmakla birlikte güvenliğin de sağlanmasını güçleştirmektedir. Buna mukabil İstanbul'un daha büyük ölçekli depremlere hazırlıklı olmasına da engel olmaktadır. Zira İstanbul Türkiye'nin sadece nüfus açısından en büyük kenti değil ticaretin merkezi ve Türkiye ekonomisinin bel kemiğidir.

Su kaynaklarının kaybının yanı sıra bir diğer önemli tehdit de deprem ve tsunami riskidir. Aslına bakılacak olursa rezerv alanı ilanının mantığı deprem başta olmak üzere sair afet risklerini gidermektir. Ancak Kanal İstanbul projesi bu mantıktan oldukça uzak olduğu gibi bu bölgeye inşa edilmesi planlanan yerleşim yerleri deprem riskinin yanı sıra tsunami tehdidi ile de karşı karşıya kalacaktır. Özellikle 23 Nisan 2025 tarihinde yaşanan 3,9 ve 6,2'lik deprem İstanbul'un henüz depreme hazır olmadığını göstermektedir. Hazırlığı yapacak olan mahalli idarelerin yetkilileri bir hukuksuzlukla karşı karşıya olmaları dolayısıyla görevlerini yerine getiremezken, hükûmetin sorumlu kanadı da görevini yerine getirmemekte ve İstanbul depreme karşı çaresiz bırakılmaktadır. Kamunun gerçekleştirdiği projelerin birinci önceliği kamu yararı olmalıdır. Ancak, İstanbul ve civarında yaşayanların yaşam kalitelerini düşürecek ve bölgenin ekosistemine onarılmaz zararlar verecek bu proje, kamu yararı taşımamaktadır.

Bütün bunlara istinaden yapımında kamu yararı görülmeyen Kanal İstanbul'un yapımının durdurulması, depreme karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi ve su kaynaklarının ve çevrenin korunmasına yönelik tedbirlerin araştırılması amacıyla meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.